

INTERNATIONALE AKADEMIE BERLIN

für innovative Pädagogik, Psychologie und Ökonomie gGmbH (INA)

Zpráva o zasedání a další vzdělání pro učitelky a učitele „Světové dědictví jako místa vzdělání a práce v Evropě“

09.11.2018, 10-17 hod., Congress Center Leipzig/Lipsko

V rámci veletrhu „denkmal“ („památka“) dne 9.11.2018 v Lipsku provádělo Saské ministerstvo vnitra spolu se svými partnery, Ústav studií kulturního dědictví (Institute Heritage Studies/IHS), Německá komise UNESCO, zapsaný spolek (Deutsche UNESCO-Kommission e.V.), Německé národní komitě od ICOMOS, zapsaný spolek (Deutsches Nationalkomitee von ICOMOS e.V.) a Ústav průmyslové archeologie, historie vědy a techniky Technické univerzity Hornická akademie ve Freibergu (Institut für Industriearchäologie, Wissenschafts- und Technikgeschichte der TU Bergakademie Freiberg/IWTG) zasedání na téma „Světové dědictví jako místa vzdělání a práce v Evropě“.

Tematická orientace zasedání navázala na výsledky konference v roce 2016 „Welterbe vermitteln – ein UNESCO-Auftrag“ („Zprostředkovat světové dědictví – jeden úkol UNESCO“)/11.11.2016, „denkmal“ Lipsko.¹ V rozšíření konference z roku 2016 byly tentokrát témata školní vzdělávací práce a odborné vzdělání stanoveny v přímém kontextu se světovým dědictvím. Cíl spočíval v tom, zahrnováním dalších aktérů stanovit nový stěžejní úkol a umožnit dialog „ve výši očí“ mezi znalkyněmi a znalci na vzdělání, manažerkami a manažery na světové dědictví jakož i jinými zástupkyněmi a zástupci v širokém kontextu světového dědictví. Z toho důvodu byly v tomto roce vedle aktérů z místností světového dědictví explicitně zahrnovány taktéž učitelky a učitelé, pedagogické instituce jakož i aktéři řemesla a restaurování. Tento určený přístup na téma zprostředkování světového dědictví měl silný ohlas. Více než 100 hostů se zasedání zúčastnilo.

Dopolední část se věnovala tématu „Světové dědictví jako místa vzdělání“ a byla podstatně uspořádána Saskou koordinací světového dědictví, Ústavem IWTG a Ústavem IHS². Tato část zasedání současně sloužil jako další vzdělání pro učitelky a učitele v rámci projektu „Naše světové dědictví – Hornická kulturní krajina Erzgebirge/Krušnohoří“. Ústav IHS a Ústav IWTG pozvaly na zasedání vedle saských učitelek a učitelů zejména UNESCO-projektové školy. Cílem byl informovat je o běžných konceptech týkajících se zprostředkování, vzájemně je propojit jakož i mobilizovat a motivovat je za budoucí výzvy.³ Zde předložená zpráva shrnuje výsledky dopolední části.

¹ Publikace výsledků zasedání je k dostání online na internetovém portálu pod adresou: https://tu-freiberg.de/sites/default/files/media/technikgeschichte-und-industriearchaeologie-3412/Sonstiges/welterbe_vermitteln_ein_unesco-auftrag_ia_vol_19_k_2018.pdf

² Program zasedání najdete v příloze.

³ Více informací o EU-projektu najdete na internetových stránkách Ústavu IHS pod adresou: www.heritagestudies.eu

„Světové dědictví jako místa odborného vzdělání“ bylo téma odpolední části a tato část byla podstatně uspořádána Saskou koordinací světového dědictví, Německou komisí UNESCO a Německým národním komitét od ICOMOS, zapsaný spolek. Obširněji informace k tomu najdete pod adresou: <https://www.unesco.de/kultur-und-natur/europaeisches-kulturerbejahr/welterbe-als-bildungs-und-arbeitsorte-europa>

Světové dědictví jako místa vzdělání

V úvodní hlavní myšlence referoval bývalý spolkový koordinátor UNESCO-projektových škol, Heinz-Jürgen Rickert, o významu světového dědictví v rámci „Agenda 2030 pro vzdělání a udržitelný rozvoj“.

Ira Vihreälehto ze sdružení Association of Cultural Heritage Education ve Finsku (Sdružení pro vzdělání na kulturní dědictví) provedla pro účastnice a účastníky úvod o projektové práci ve Finsku v oblasti školních projektů, které jsou zaměřené na teorii i na praxi. V těchto projektech se žákyním a žákům zprostředkuje jak světové kulturní dědictví tak i nehmotné kulturní dědictví. Ira Vihreälehto zdůraznila potenciály, které učení na kulturním dědictví, od kulturního dědictví a s kulturním dědictvím pro mládež i pro dědictví obsahuje. Se svými nabídkami týkajícími se zprostředkování se spolek zaměří zejména i na málo vzdělané mládež a tím zahrnuje cílovou skupinu, pro kterou učení na světovém dědictví není samozřejmostí. Pomocí samo vytvořených videí dostanou žákyně a žáci úkol a možnost představit světové dědictví dle svého osobního hlediska. Pro vypracování obrázkového scénáře („storyboard“) se mládež intenzivně zabývá historií a významem místnosti světového dědictví, spojují je se svými vlastními příběhy a zážitky a tímto způsobem rozvíjí osobní přístup k místnostem světového dědictví. Kromě toho získávají technickou a mediální kompetenci. Video vloží mládež online do internetu a sdílí, hodnotí a komentují je na sociálních sítích s přáteli, čím dosahují další mládež ve své okolí.

V návaznosti na úvodní hlavní myšlenky byly ve společných přednáškách učitelek a učitelů jakož i zástupkyň a zástupců místností světového dědictví nebo pedagogických institucí představeny příklady z praxe pro zprostředkování světového dědictví. Ve středu pozornosti přednášek byly praktické zkušenosti přednášejících při společném vypracování učebních materiálů a při provedení projektů na téma Světové dědictví. Při tom byly zdůrazňovány rozmanité možnosti ve spolupráci mezi školami a mimoškolními partnery. Z obsahu přednášek bylo zřetelné vysoká kvalita vyvinutých konceptů zprostředkování.

Nadya König-Lehrmann (Účelové sdružení Horní Dolina Středního Rýna/Zweckverband Oberes Mittelrheintal) a Ingo Kreußer (Zemský pedagogický institut Porýní-Falcko/Pädagogisches Landesinstitut Rheinland-Pfalz) zdůraznili velký zájem žákyní a žáků o téma Světové dědictví, které se často podceňuje nebo které se žákyním a žákům vůbec upírá. Obě instituce proto aktivně zapojují žákyně a žáky do projektů a také do vypracování učební

1: Nadya König-Lehrmann a Ingo Kreußer představují svou spolupráci.

příručky. Kromě toho je vyškoluji na činnost průvodce světovým dědictvím, a vedenými prohlídkami pro jiné žákyně a žáky jim umožňují, aby rozšířili jejich vlastní zorný úhel.

Učitelka Martha Kehl (Gymnázium Maxe Plancka v Berlíně/Max-Planck-Gymnasium Berlin) taktéž ponechá žákyním a žákům, aby sami plánovali exkurze do světového dědictví. Ve své přednášce též poukázala na to, že mladistvým často ani místnosti světového dědictví v jejich bezprostředním okolí nejsou známy. Zdůraznila důležitost udržitelného zapojení tématu Světové dědictví do učebního plánu škol. Spolu s paní Dörthe Hellmuth (Zemský památkový ústav v Berlíně/Landesdenkmalamt Berlin) představila tzv. Berlínskou schránku památek (Berliner Denkmalbox). Schránka památek je sbírkou učebních materiálů pro 7.-12. třídy, která se orientuje na rámcové učební plány pro spolkové země Berlín a Braniborsko. Gesine Reimold (Rudný důl Rammelsberg/Erzbergwerk Rammelsberg) a Julian Geisler (Všeobecná škola Adolfa-Grimmea v Goslaru/Adolf-Grimme-Gesamtschule Goslar) představili velké množství společně koncipovaných a uskutečněných školních projektů. Patřily k tomu nejen výstavy, školní projektové týdny a uspořádání dalšího vzdělání pro učitele, ale i žákyněmi a žáky na rudném dolu inscenovaný muzikál. Základem dobře fungující spolupráce je pravidelná a živá výměna názorů a přesná znalost potřeby jak školy tak i mimoškolského místa učení.

2: Gesine Reimold a Julian Geisler prezentují velké množství společně koncipovaných a uskutečněných projektů zprostředkování světového dědictví.

V následujícím diskusním okruhu, který byl vedený paní Marie-Theres Albert (IHS), byly dopolední přednášky shrnuty. Počet projektů, který od času konference v roce 2016 výrazně vzrostl, ukazuje, že téma Světové dědictví ve školách do žákyň a žáků došlo. Práce s tímto tématem se však i nadále opírá o individuální angažovanost jednotlivých osob. Proto je i instituční přispívání nutné, aby se získalo udržitelné zakotvení tohoto tématu ve školách. V přednáškách a v diskuzi bylo zřetelné, že základ pro spolupráci a též následující dobrá spolupráce mezi školami a místnostmi světového dědictví vyžaduje vzájemné poznávání. Všichni účastníci chtěli nejen více vědět o jednotlivých pracovních podmínkách, potřeby učitelek a učitelů jakož i manažerek a manažerů na světové dědictví, ale i o potížích, s nimiž jsou jednotliví aktéři konfrontováni.

Učitelky a učitelé zdůraznili, že pro realizaci tématu Světové dědictví ve školním vyučování potřebují individuálně adaptabilní učební materiál, který se nadto orientuje na kompetenční

model. Zároveň se měl orientovat na rámcové učební plány. Spolupráce mezi školami a místnostmi světového dědictví, jaká byla prezentována v předcházejících přednáškách, byla by také nutná za vypracování těchto materiálů. Učitelky a učitelé pozvali partnery z místností světového dědictví, aby přišli přímo do škol. Bylo by totiž důležité, téma Světové dědictví zprostředkovat nejen na mimoškolním místě učení, ale i bezprostředně ve školní výuce. Prezentace výstavy „Umělecké dopisy: Hornické obrazy znalostí“ („Letter Art: Montane Wissensbilder“) o hornickém regionu Erzgebirge/Krušnohoří jako kandidát na titul světového dědictví, kterou vytvořili žákyně a žáci gymnázia Marienberg, završila toto zasedání.

3: Závěrečná diskuze na téma "Světové dědictví jako místa vzdělání" se všemi referentkami a referenty

Světové dědictví jako místa práce

Téma odpoledne bylo „Světové dědictví jako místa odborného vzdělání“. Zástupci hlavních aktérů řemesla a restaurování nejdřív líčili své způsoby pohledu a způsoby práce. Vzhledem k tomu, že počet učňů v odborném vzdělání je v klesajícím trendu, upozornili na nezbytnost podporu dorostu. V následujících přednáškách se zabývalo dvěma příklady z praxe německo-izraelské spolupráce kolem světového dědictví Bílé Město v Tel Avivu. Na obou projektech se daly dohromady učňové z obou zemí a tímto projektem byly jim zprostředkovány praktické řemeslné způsobilosti. Další příklad z praxe poskytoval pohledy na všední den stavební boudy Katedrály Notre-Dame ve Štrasburku a tam praktikovanou mezioborovou tradici stavebnictví, která je pro ochranu a zachování tohoto světového dědictví nezbytná.

Závěr

Ve závěrečné diskuzi se Marie-Theres Albert zabývala různými koncepty ohledně světového dědictví jako místa vzdělání a práce, které v průběhu zasedání byly zřetelné. V představených projektech bylo zprostředkování světového dědictví taktéž částečně spojené s nehmotným kulturním dědictvím. V příspěvcích členů pódia byly potom zřetelné též jednotlivé stěžejní úkoly obou konvencí v jejich oblastech uplatňování. Ukazovaly se různé způsoby pohledu

členy pódia, a to v pripisování významu konvencí jakož i z toho vyplývající realizace ve školním vyučování.

Spojení témat vzdělání a odborné vzdělání stejně jako aktivní zapojení především učitelek a učitelů do zasedání bylo pozitivně zdůrazněno. Diskuze se zaměřila mimo jiné na otázku, jak lze konstruktivní zacházení se světovým dědictvím, prezentované v přednáškách, udržitelně zakotvit pro vzdělání a odborné vzdělání. K tomu bylo konstatováno spojení už existujících projektů a učebních materiálů na téma Světové dědictví. Kromě toho se požadovalo, aby bylo ze strany státu podporováno odborné vzdělání učitelů. Téma Světové dědictví by mělo být zakotveno v odborném vzdělání učitelů ale i v dalším vzdělání pro učitele, a to s cílem motivovat a kvalifikovat učitelky a učitele za realizaci tématu Světové dědictví.

Existoval velký zájem u všech aktérů účastnících se zasedání etablovat nepřetržitou výměnu názorů, a to nad rámec tohoto zasedání. Friederike Hansell (Saská koordinace světového dědictví/Sächsische Welterbekoordination) navrhla, že by měl začatý dialog dál pokračovat v rámci pracovní skupiny učitelek a učitelů jakož i manažerek a manažerů na světové dědictví. Tím by mohly být zohledněny už existující zkušenosti pro budoucí realizaci dalších projektů.

Výsledky zasedání budou zahrnovány do realizace EU-projektu „Naše světové dědictví – Hornická kulturní krajina Erzgebirge/Krušnohoří“ a slouží jako základ pro plánovaná uspořádání dalšího vzdělání pro učitele a vypracování učební příručky.

4: Účastnice a účastníci závěrečné diskuze pódia: Christoph Wulf (Německá komise UNESCO, zapsaný spolek/Deutsche UNESCO-Kommission e.V.) (na snímce vpravo), Helmuth Albrecht (IWTG), Friederike Hansell (IWTG a Saská koordinace světového dědictví/Sächsische Welterbekoordination) (na snímce vlevo), Bertold Burkhardt (ICOMOS Německo/ICOMOS Deutschland), Heinz-Jürgen Rickert (Škola Herdera Bad Pyrmont/GHS Herderschule Bad Pyrmont), Ira Vihreälehto (Sdružení pro vzdělání na kulturní dědictví Finsko/Association of Cultural Heritage Education), Nicole Franceschini (ICROM – Mezinárodní středisko studií pro zachování a restaurování kulturních statků/ICCROM – Internationale Studienzentrale für die Erhaltung und Restaurierung von Kulturgut), Jutta Ströter-Bender (Pracovní skupina vzdělání na světové dědictví/Arbeitskreis World Heritage Education), Claudia Schwarz (Místnosti světového dědictví UNESCO Německo, zapsaný spolek/UNESCO-Welterbestätten Deutschland e. V.)

Příloha

Odkazy na internetové stránky ohledně projektů a učebních materiálů na téma Světové dědictví, které byly na zasedání představeny

Sdružení pro vzdělání na kulturní dědictví Finsko/Association of Cultural Heritage Education Finland:
<https://www.kulttuuriperintokasvatus.fi/in-english/>

Zemský pedagogický institut Porýní-Falcko/Pädagogisches Landesinstitut Rheinland-Pfalz: Učební příručka za světové dědictví UNESCO Horní Dolina Středního Rýna: https://static.bildung-rp.de/pl-materialien/PL-Information_14_2014_UNESCO-Welterbe_Oberes_Mittelrheintal.pdf

Zemský památkový ústav v Berlíně/Landesdenkmalamt Berlin: Berlínská schránka památek/Berliner Denkmalbox: <https://www.berlin.de/landesdenkmalamt/aktuelles/kurzmeldungen/2018/berliner-denkmalbox-746390.php>

Spolupráce mezi Rudným dolem Rammelsberg/Erzbergwerk Rammelsberg a Všeobecnou školou Adolfa Grimmea v Goslaru/Adolf-Grimme-Gesamtschule Goslar: <https://www.rammelsberg.de/schule/>
<http://www.agg-goslar.com/index.php/die-gesamtschule/u-n-e-s-c-o/projekte-und-aktionen>

Program zasedání

10:00–10:20 hod. Zahájení a uvítací projev

Ulrich Schreiber, vedoucí referátu v Saském ministerstvu vnitra

Prof. Dr. Christoph Wulf, Německá komise UNESCO, zapsaný spolek/Deutsche UNESCO-Kommission e.V.

Prof. Dr. Helmuth Albrecht, IWTG TU Hornická akademie ve Freibergu/IWTG TU Bergakademie Freiberg

10:20–12:30 hod. Světové dědictví jako místa vzdělání

Moderace: Prof. Dr. Marie-Theres Albert (Ústav studií kulturního dědictví/Institute Heritage Studies)

10:20–11:00 hod. Úvodní hlavní myšlenky

Jak bylo realizováno vzdělávací úkol úmluvy UNESCO o světovém dědictví ve školním vyučování? Co se ještě dá dělat?

Heinz-Jürgen Rickert, Všeobecná škola Herdera Bad Pyrmont/GHS Herderschule Bad Pyrmont

Příklad z nejlepších příkladů z praxe z Evropy: Vzdělání na světové dědictví ve Finsku (v angličtině)

Ira Vihreälehto, Sdružení pro vzdělání na kulturní dědictví, Finsko/Association of Cultural Heritage Education, Finland

11:00–12:00 hod. Příklady z praxe pro vzdělání na světové dědictví

Spolupráce mezi manažmentem na světové dědictví a školními vzdělávacími partery v místnosti světového dědictví Horní Dolina Středního Rýna

Nadya König-Lehrmann, Účelové sdružení Horní Dolina Středního Rýna/Zweckverband Oberes Mittelrheintal, a Ingo Kreußler, Zemský pedagogický institut Porýní-Falcko/Pädagogisches Landesinstitut Rheinland-Pfalz

Výzvy ve zprostředkování světového dědictví: Berlínská schránka památek (Zemský památkový ústav/Landesdenkmalamt Berlin) – přístup k řešení?

Dr. Dörthe Hellmuth, Zemský památkový ústav/Landesdenkmalamt Berlin, a Martha Kehl, Gymnázium Maxe Plancka v Berlíně, UNESCO-projektová škola/Max-Planck-Gymnasium Berlin, UNESCO-Projektschule

Zkušenosti ve spolupráci mezi Všeobecnou školou Adolfa Grimmea ve Goslaru a Rudným dolem v Rammelsbergu

Gesine Reimold, Světové dědictví Rammelsberg, muzeum & prohlídkový důl/Weltkulturerbe Rammelsberg, Museum & Besucherbergwerk, a Dr. Julian Geisler, Všeobecná škola Adolfa Grimmea v Goslaru, UNESCO-projektová škola/Adolf-Grimme-Gesamtschule Goslar, UNESCO-Projektschule

12:00–12:30 hod. Moderovaná diskuze

s referentkami a referenty na téma Světové dědictví jako místa vzdělání

12:30–13:30 hod. Oběd (bufet)**13:30–16:20 hod. Světové dědictví jako místa práce a dalšího vzdělání**

Moderace: Dr. Ramona Dornbusch (Žemský památkový ústav v Berlíně, ICOMOS Německo/Landesdenkmalamt Berlin, ICOMOS Deutschland)

13:30–13:45 hod. Impulzy

Dr. Jan Raue, Svaz restaurátorů

Bernd Jäger, Spolkové sdružení Restaurátor v řemeslu, zapsaný spolek/Bundesvereinigung Restaurator im Handwerk e. V.

Dr. Georg Haber, Ústřední svaz německých řemesel/Zentralverband des Deutschen Handwerks

13:45–14:15 hod. Úvodní hlavní myšlenky

Místnosti světového dědictví jako místa učení – nabídky pro školení a další vzdělání od ICCROM

Nicole Franceschini, ICCROM

14:15–15:50 hod. Příklady z praxe

Vzdělávací program centru Bílého Města (White City Center) v Tel Avivu (v angličtině)

Sharon Golan-Yaron a Eran Eizenhamer, White City Center Tel Aviv

Duální vzdělávací systém a doplňovací kvalifikace řemeslníků v památkové péči a zachování staveb, ukázkový příklad: DBU-projekt „Německo-izraelský projekt odborného vzdělání: Udržitelné vystavění“

Robert Huber, společnost Šumy budoucnosti/Zukunftsgeraeusche GbR, a Christian Wittrock, Škola Knobelsdorffa v Berlíně/Knobelsdorff-Schule Berlin

14:55–15:30 Uhr Pauza na kávu**15:30–15:50 hod. Příklady z praxe (pokračování)**

Stavební boudy Katedrály Notre-Dame ve Štrasburku jako příklad staleté tradice stavebnictví

Sabine Bengel, Základ de l'Œuvre Notre-Dame, Štrasburk/Foundation de l'Œuvre Notre-Dame, Straßburg

15:50–16:20 hod. Moderovaná diskuze

s referentkami a referenty na téma Světové dědictví jako místa práce a dalšího vzdělání

16:20–17:00 hod. Souhrn a vyhodnocení

Moderace: Prof. Dr. Marie-Theres Albert (Ústav studií kulturního dědictví/Institute Heritage Studies)

Pódium:

Prof. Dr. Christoph Wulf, Německá komise UNESCO, zapsaný spolek (Deutsche UNESCO-Kommission e. V.)

Prof. Dr. Helmuth Albrecht, IWTG TU Hornická akademie ve Freibergu (IWTG TU Bergakademie Freiberg)

Prof. Bertold Burkhardt, ICOMOS Německo (ICOMOS Deutschland)

Friederike Hansell, Saská koordinace světového dědictví (Sächsische Welterbekoordination)

Heinz-Jürgen Rickert, Všeobecná škola Herdera Bad Pyrmont (GHS Herderschule Bad Pyrmont)

Ira Vihreälehto, Sdružení pro vzdělání na kulturní dědictví, Finsko (Association of Cultural Heritage Education, Finnland)

Prof. Dr. Jutta Ströter-Bender, Pracovní skupina Světové dědictví (Arbeitskreis World Heritage Education)

Claudia Schwarz, Místnosti světového dědictví Německo, zapsaný spolek (UNESCO-Welterbestätten Deutschland e. V.)

V rámci projektu „Naše světové dědictví – Hornická kulturní krajina Erzgebirge/Krušnohoří“ bylo zasedání podpořeno z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014-2020

Kontakt:

Institute Heritage Studies an der Internationalen Akademie für Innovative Pädagogik Berlin

Nassauische Str. 5, D-10717 Berlin

Vedoucí institutu: Prof. Dr. Marie-Theres Albert (albert@ina-fu.org)

Vědecká pracovnice projektu „Naše světové dědictví“: Claudia Grünberg (gruenberg@ina-fu.org)

Telefon: +49-(0)30 577010986

Web: www.heritagestudies.eu